

Handlingsplan för Flens kommuns
arbete för kvinnofrid, mot våld i nära
relationer samt mot hedersrelaterat
våld och förtryck 2021-2022

Bakgrund

Under 2019 har en översyn gjorts av Flens kommuns tidigare handlingsplaner för arbete mot våld i nära relation respektive hedersrelaterat våld och förtryck, mot bakgrund av ökade statliga förväntningar och krav. Våld i nära relationer omfattar olika former av våld i parrelationer och kan drabba såväl kvinnor och män i hetero- och homosexuella relationer, som trans- och queerpå personer. Barn är särskilt utsatta när våld i nära relationer förekommer då de både kan vara direkt våldsutsatta, tvingas bevittna våld mot närstående och ofta lever i beroendeförhållande till både våldsutsatt och våldsutövare. Våld och förtryck grundat på hedersnormer i ett vidare familjesammanhang, är en form av våld i nära relationer som har särdrag och särskiljande uttrycksformer.

I Flens kommuns Hållbarhetsprogram 2030 formuleras en målbild under mål 5 "Jämställdhet", bland de globala målen i Agenda 2030. Målbilden lyder: *"Kommunen har en nolltolerans mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. I kommunen ska kvinnofrid råda."* Handlingsplanen för Flens kommuns arbete för kvinnofrid, mot våld i nära relationer samt mot hedersrelaterat våld och förtryck 2021-2022, konkretiserar kommunens arbete mot målbilden.

Denna tidsbegränsade handlingsplan har tagits fram mot bakgrund av genomförd översyn. Till handlingsplanen finns en bilaga. Det är en kunskapsöversikt som ger grundläggande information om de problemområden som handlingsplanen behandlar, dvs kvinnofrid, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck – där bland annat dessa företeasers strukturella grunder blir belysta. Kunskapsöversikten ger också information om hur staten på ett tydligt sätt lyfter dessa problem som viktiga ur både jämställdhets- och folkhälsopolitisk synvinkel. Jämställdhet och folkhälsa är viktiga faktorer för att uppnå social hållbarhet och är därmed starkt kopplade till Flens kommuns arbete uppnå de globala mål som uttrycks i Agenda 2030. Staten lägger i styrningen vikt vid långsiktigt förebyggande arbete, och vid systematik och uppföljning när det gäller både bredare åtgärder och insatser riktade till individer.

I översynen av tidigare styrande dokument har det blivit tydligt att de kommunala verksamheterna de senaste åren har bedrivit ett kvalificerat arbete i direktkontakt med drabbade invånare, främst inom socialnämndens ansvar för individ och familj, samt inom utbildningsverksamheterna. Tillitsgruppen är en grupp som har särskild kompetens när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck. Däremot framkom också att strukturen för hur arbetet bedrivs behöver både förstärkas och tydliggöras. Den här handlingsplanen för 2021 och 2022 lägger därför störst vikt vid att stärka struktur och organisation för arbetet och därmed skapa bättre förutsättningar för att kvalitet och systematik i arbetet ska förbättras.

Handlingsplan 2021-2022

Under den närmaste tiden behöver Flens kommun fortsätta att ge kvalificerat stöd till personer som är utsatta för våld i nära relationer. Dessutom behöver kommunen bygga en grund för förstärkning som anpassas efter kommunens förutsättningar och behov, och utveckla former för hur ett brett förebyggande arbete kan drivas. På kommunövergripande nivå bör arbetet enligt denna handlingsplan också resultera i att mål för det framtida konkreta arbetet formuleras. Statens inriktning som den uttrycks i "En nationell strategi för

att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor” (Skr 2016/17:10 kap 5), ska fungera som vägledning och inspiration för kommunens arbete.

Avgränsningar

Handlingsplanen är utformad i första hand för kommunens arbete kopplat till att:

- stärka kvinnofrid,
- förebygga, förhindra och minska förekomst av våld i nära relationer (oavsett vem som är utsatt för våld),
- kort- och långsiktiga insatser för att stödja utsatta individer

Prostitution och människohandel är företeelser som ingår i det vidare problemområdet mäns våld mot kvinnor, och som behandlas i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Livssituationen för de personer som utnyttjas i prostitution och människohandel kännetecknas av hot, tvång och våld där det finns kraftiga begränsningar för individerna att bryta situationen. Därför behöver kommunen ha beredskap för att möta människor i sådana situationer på motsvarande vis som personer som lever i andra våldsamma relationer. Personer som utnyttjas i prostitution och människohandel ska därför erbjudas insatser i enlighet med handlingsplanen. När det gäller dessa frågor är samarbete med Polisen centralt.

Det bredare trygghetsskapande arbete som kommunen bedriver i det offentliga rummet inkluderas däremot inte i handlingsplanens uttryckliga område. Däremot kan flera insatser som tas upp i handlingsplanen, framförallt insatser för att förstärka det förebyggande arbetet även väntas få effekter på våldsförekomst ute i samhället, både när det gäller könsbaserat våld och trakasserier, och våld mellan människor som inte har beroendeförhållanden till varandra

Handlingsplanen omfattar främst aktiviteter som berör verksamheter inom socialnämndens och barn-, utbildnings- och kulturkommitténs områden och kommunstyrelsen – var för sig eller gemensamt, men även samhällsbyggnadsnämnden. De stora kommunala bolagen kan beröras och i vissa sammanhang vara viktiga aktörer. Först anges här ett litet antal punkter för att lyfta sådant som ska ges uppmärksamhet i alla verksamheterna:

- När barn utsätts för eller tvingas bevittna våld i hemmet, eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck ska deras behov *alltid* uppmärksammas särskilt och barnets bästa vara avgörande vid insatser och beslut, i enlighet med Barnkonventionen som från 2020 gäller som lag i Sverige.
- Våld i nära relationer utförs oftast av en man mot en kvinna. Insatser för att åtgärda våldspröblem och förhindra våld ska finnas för alla utsatta *oavsett* kön, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck, trosuppfattning, etnicitet, ålder eller funktionsvariation. Det intersektionella perspektivet innebär en analys som uppmärksammar hur relationer av överordning och underordning skapas och upprätthålls, där samspel mellan exempelvis etnicitet, kön, funktionsvariation, klass, ålder, sexualitet och religion påverkar maktförhållanden.

- I arbetet med handlingsplanens områden ska socialnämnden, barn- utbildnings- och kulturnämnden och i vissa fall kommunstyrelsen, särskilt överväga samarbete med en eller flera grannkommuner. Det gäller exempelvis riktade insatser för olika målgrupper.

För att vidmakthålla det positiva arbete som finns idag ska därför berörda nämnder, inom sina respektive ansvarsområden, säkerställa att:	
	Berörda nämnder:
det finns adekvat och tillräcklig kompetens inom ansvariga organisationer för att möta våldsutsatta, utsatta barn och våldsutövare,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Kommunstyrelsen (HR)
det finns insatser av varierande slag riktade både till våldsutsatta, barn och förövare,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Kommunstyrelsen (HR)
det finns insatser för både akut omhändertagande och för mer långsiktiga behov,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden
uppdaterad och korrekt information, både om hur kommunen kan stödja utsatta och våldsutövare, och om kontaktvägar för stöd, finns tillgänglig via flen.se,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden
uppdaterad och korrekt information, både om hur kommunen som arbetsgivare kan stödja utsatta och om kontaktvägar för stöd, finns tillgänglig via intranät och chefshandbok,	Kommunstyrelsen (HR, Kommunikation)
information om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, och om kontaktvägar till stödverksamhet, finns tillgängligt i kommunala verksamheter som kan möta utsatta personer,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Samhällsbyggnadsnämnden
Att befintlig samverkan med organisationer i civilsamhället upprätthålls och förstärks inom områden kopplade till våldsförebyggande och för personer utsatta för våld och förtryck.	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska forma en övergripande förståelse för detta arbete så att kunskap om behov och tillgängliga resurser sprids och möjligheterna för samverkan kan stärkas

För att utveckla och förstärka både det förebyggande arbetet och systematiken i hur arbetet bedrivs inom sina respektive ansvarsområden, ska berörda nämnder:	
	Berörda nämnder
prioritera arbetsinsatser som förebygger våld långsiktigt och generellt, vilket bland annat omfattar ett normkritiskt förhållningssätt i kärnverksamheterna och i intern och extern samverkan,	Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Socialnämnden Samhällsbyggnadsnämnden Kommunstyrelsen
säkerställa att förebyggande och förhindrande riktade insatser erbjuds personer som riskerar att, eller har, utsatts för våld, för hedersrelaterat våld och förtryck, barn som bevittnat våld, samt våldutövare,	Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Socialnämnden Kommunstyrelsen (främst HR)
tydliggöra hur standardiserade bedömningsstöd för att upptäcka olika typer av våld och/eller risk för våld ska användas i utredningssammanhang,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden

utarbete system för dokumentation av förekomst av och risk för våld, liksom för registrering av riktade insatser,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden
utarbete systematisk uppföljning och utvärdering både av arbetsprocesser och när det gäller resultat av insatta åtgärder – som en del av kvalitetsledningssystem,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden
säkerställa att rapportering av viktiga indikatorer görs i nationella uppföljningar av arbete för kvinnofrid och mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld, för att möjliggöra jämförelser med andra kommuner,	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden
säkra effektiv resursanvändning genom utveckling av former för samverkan internt inom nämndernas respektive verksamhetsområden och över nämndgränser,	Alla nämnder
säkra effektiv resursanvändning genom att delta i, bidra till och dra nytta av nationella och regionala satsningar, och nätverk, och ta del av kunskapsstöd från nationella aktörer, exempelvis Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK), Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelser med specialuppdrag, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Barnombudsmannen och Diskrimineringsombudsmannen, samt Region Sörmland, FoU Sörmland och Länsstyrelsen Södermanland	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Kommunstyrelsen
utveckla samverkan med organisationer i civilsamhället, vilket i vissa fall kan inkludera utformning av Idéburet offentligt partnerskap (IOP),	Socialnämnden Barn-, utbildnings- och kulturnämnden Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska följa nämndernas utvecklingsarbete under handlingsplanens tillämpningstid. Uppföljning ska göras i minst en gång per år under giltighetstiden. I det senare skedet av handlingsplanens giltighetstid vilar det också på kommunstyrelsen att samordna arbetet så att en ny, mer verksamhetsorienterad handlingsplan finns framtagen inför 2023.

För kommunen som arbetsgivare ska kommunstyrelsen säkerställa att:	
	Ansvar:
kommunens chefer på alla nivåer har tillräcklig kunskap för att upptäcka om medarbetare utsätts för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck,	Kommunstyrelsen (HR)
cheferna får centralt stöd för att hantera fall där medarbetare utsätts för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck,	Kommunstyrelsen (HR)
cheferna får centralt stöd så att de kan hantera fall där medarbetare visar sig utöva våld och/eller förtryck mot närstående.	Kommunstyrelsen (HR)

Arbetet enligt denna handlingsplan ska resultera i bättre förutsättningar för kommunens konkreta främjande, förebyggande och åtgärdande arbete kopplat till kvinnofrid, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Denna handlingsplan ska bidra till målområde 5 "Jämställdhet" och de målbilder som finns i kommunens Hållbarhetsprogram 2030 kopplat till detta mål. Vid sidan av att individer ges fortsatt stöd och skydd, sak handlingsplanen ge en stabil grund som möjliggör en långsiktig förstärkning av det praktiska arbetet och därmed minskar risker för våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.